

ÜLESANNE

KES PESEB KIIREMINI HAMBAID?

Vanuserühm: 6.–12. klass

Ülesande eesmärk on analüüsida iga õpilase päevast veetarbimist. Õpilased muutuvad läbi oma tegevuse analüüsimise teadlikumaks seotud probleemidest, harjuvad jälgima oma harjumusi ja nende mõju ning leidma vajadusel alternatiive.

Õpilastele antakse paberileht küsimustega vee tarbimise kohta (vt. lisa). Klassis ringi liikudes küsitlevad õpilased mõnda kaaslast ning kirjutavad hinnangulise veetarbimise lehe teise tulpa koos klassikaaslase nimega. Järgmiseks võrreldakse kõigi õpilaste vastuseid õigete vastustega. Õpetaja selgitab, miks on oluline vett säästa: 97% veest Maal on soolane. Veidi üle kahe kolmandiku ülejäänud kolmest protsendist, mille moodustab magevesi, on jäätunud liustike ja mandrijääna. Magevesi on uuenev ressurss, kuid maailma puhta mageveevaru on vähenemas. Nõudlus vee järele ületab juba olemasolevaid varusid mitmel pool maailmas ning rahvastiku kasvades suureneb ka nõudlus puhta magevee järele.

Kuigi Balti riikides on nii maa-alused kui maapealsed veevarud suured ja joogivee kättesaadavusega probleeme pole, oleme me seotud ülejäänud maailmaga ning meie kohustus on hoolitseda tulevikule mõeldes veevarude eest hästi. See on suur töö, aga saame seda üheskoos sammhaaval ellu viia, mõeldes oma veetarbimisele ja muutes seda vajadusel jätkusuutlikumaks.

Lisa

1. Kui palju vett sa iga päev jood?	2/3 liitrit
2. Kui palju vett sul kulub hambaid pestes?	Kui jätab hambaid pestes kraani jooksmas, kulub 30 liitrit; kui keerad kraani vahepeal kinni, kulub ainult 2 liitrit
3. Kui palju vett sul kulub nägu pestes?	Kraani kinni keerates 2/3 liitrit
4. Kui palju vett sul kulub iga päev söögitegemiseks?	5/7 liitrit
5. Kui palju vett sul kulub duši all käies?	60/70 liitrit. Kui keerad kraani vahepeal kinni, võid kokku hoida kuni 30 liitrit
6. Kui palju vett sul kulub iga päev nõude pesemiseks?	10 liitrit, kui jätab vee jooksmas
7. Kui palju vett kulub WC-s vett tõmmates?	Iga kord 10-15 liitrit
8. Kui palju vett kasutab pesumasin ühe pesutsükli jooksul?	45-60 liitrit
9. Kui palju vett kulub mootorratast või autot pestes?	Voolikuga pestes 120-140 liitrit
10. Mis võib viia maa kõrbeks muutumiseni? a) liivatorm; b) põhjavee reostus; c) rahvastiku kasv	b) põhjavee reostus
11. 70% maailma veetarbest kulub: a) kodumajapidamistes; b) tööstuses; c) põllumajanduses	c) põllumajanduses (20% kulub tööstuses ja 10% kodumajapidamistes)
12. Vee hulk inimkehas on: a) 1/3 kehakaalust; b) 3/3 kehakaalust; c) 2/3 kehakaalust	c) kaks kolmandikku kehakaalust
13. Vesi on ühisvara ehk: a) see kuulub kõigile; b) seda on igal pool.	a) see kuulub kõigile

<p>14. Maal on 7 miljardit inimest. Kui paljudel neist puudub juurdepääs puhtale joogiveele?</p> <p>a) 500 miljonil; b) 1,1 miljardil; c) 2,3 miljardil</p>	b) 1,1 miljardil
<p>15. Lisaks kõrbepiirkondadele on probleeme veevarustusega ka:</p> <p>a) vaestes ja ülerahvastatud linnapiirkondades; b) suurtes linnades sadamate lähistel; c) tööstuslinnade elamupiirkondades</p>	a) vaestes ja ülerahvastatud linnapiirkondades
<p>16. Eriti põuaste piirkondade veevarud moodustuvad peamiselt:</p> <p>a) suurtest akveduktidest; b) põhjaveest; c) jõgedest ja järvedest</p>	b) põhjaveest (mis kogunes siis, kui kliima oli niiskem)
<p>17. Põhivajaduste katmiseks vajalik minimaalne veekogus inimese kohta on:</p> <p>a) 100 l päevas; b) 400 l päevas; c) 40 l päevas</p>	c) 40 liitrit päevas
<p>18. Kui palju vett kulub 1 kg loomaliha „kasvatamiseks“?</p>	20000– 25000 liitrit
<p>19. Kui palju vett kulub ühe koopiapaberi lehe tootmiseks?</p>	0,37 liitrit lehe kohta; 185 liitrit paki kohta (500 lehte)
<p>20. Kui palju vett kulub 1 kg puuvilla kasvatamiseks?</p>	Umbes 10 000 liitrit